

MOKSLINIŲ TYRIMŲ DUOMENŲ TVARKYMO NACIONALINIO ATVIROS PRIEIGOS MOKSLINIŲ TYRIMŲ DUOMENŲ ARCHYVO INFORMACINĖJE SISTEMOJE TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokslinių tyrimų duomenų tvarkymo Nacionalinio atviros prieigos mokslinių tyrimų duomenų archyvo informacinėje sistemoje (toliau – MIDAS) taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja skaitmeninio formato mokslinių tyrimų duomenų, jų metaduomenų ir kitos susijusios informacijos tvarkymo procesą Vilniaus universitete (toliau – Universitetas), jame dalyvaujančių subjektų teises ir pareigas.
2. Taisyklės parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu, Vilniaus universiteto statutu, Nacionalinio atviros prieigos mokslinių tyrimų duomenų archyvo informacinės sistemos duomenų saugos nuostatais, patvirtintais 2013 m. lapkričio 11 d. Vilniaus universiteto Rektoriaus įsakymu Nr. R-573, Nacionalinio atviros prieigos mokslinių tyrimų duomenų archyvo informacinės sistemos nuostatais, patvirtintais 2013 m. rugsėjo 9 d. Vilniaus universiteto Rektoriaus įsakymu Nr. R-423, Vilniaus universiteto mokslinių tyrimų duomenų valdymo gairėmis, patvirtintomis Universiteto senato 2016 m. spalio 18 d. nutarimu S-216-9-3. Taisyklės parengtos atsižvelgiant į Atvirosios prieigos prie mokslo publikacijų ir duomenų gaires, patvirtintas Lietuvos mokslo tarybos 2016 m. vasario 29 d. nutarimu Nr. VIII-2, Europos Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ gaires apie atvirąją prieigą prie mokslinių publikacijų ir tyrimų duomenų, patvirtintas 2016 rugpjūčio 25 d. (versija 3.1) ir kitus šią sritį reglamentuojančius teisės aktus.
3. Taisyklėse vartojamos sąvokos ir trumpiniai:
  - 3.1. **DAMIS** – duomenų analizės įrankis, sudarantis tyrėjams galimybę atlikti pagrindinius duomenų analizės tyrimus (klasifikavimą ir grupavimą), vizualios analizės priemonėmis tirti daugiamačių duomenų projekcijas į plokštumą, duomenų tarpusavio panašumus, atskirų daugiamačių duomenų požymių įtaką ir tarpusavio priklausomybes;
  - 3.2. **DOI** (angl. Digital Object Identifier) – unikalus skaitmeninis identifikacijos numeris, suteikiamas publikuotiems objektams;
  - 3.3. **FTP** (angl. File Transfer Protocol) – failų perdavimo protokolas, leidžiantis apsieisti bet kokio tipo failais be papildomo apdorojimo;
  - 3.4. **LITNET FEDI** – Lietuvos mokslo ir studijų kompiuterių tinklo (LITNET), dar vadinamo elektroninių tapatybių federacija, autentifikavimo ir autorizacijos paslauga;
  - 3.5. **MIDAS** – Nacionalinio atviros prieigos mokslinių tyrimų duomenų archyvo informacinė sistema, skirta informacinių technologijų priemonėmis saugoti mokslinių tyrimų duomenis ir didinti jų sklaidą ir prieinamumą. Pagrindiniai MIDAS uždaviniai yra centralizuotai tvarkyti mokslinių tyrimų duomenis bei kitą su moksliniais tyrimais susijusią informaciją ir kompiuterizuoti mokslinių tyrimo duomenų paiešką, teikimą bei analizę per vieningą prieigos tašką;
  - 3.6. **MIDAS administratorius** – MIDAS tvarkytojo darbuotojas, atliekantis MIDAS dalies, susijusios su atitinkamo MIDAS tvarkytojo darbuotojų mokslinių tyrimų duomenimis ir kita su jais susijusia informacija, priežiūrą;
  - 3.7. **MIDAS išorinis portalas** – viešoji erdvė, skirta surasti bei peržiūrėti publikuotus mokslinių tyrimų duomenis ir (arba) jų metaduomenis visiems besidomintiems be registracijos;

- 3.8. **MIDAS valdytojas ir pagrindinis tvarkytojas** – viešoji įstaiga Vilniaus universitetas. MIDAS valdytojo ir tvarkytojo funkcijos nurodytos MIDAS nuostatuose;
- 3.9. **MIDAS vartotojai** – registruoti arba neregistruoti MIDAS paslaugų gavėjai (mokslo darbuotojai, tyrėjai, dėstytojai, studentai, klausytojai, mokslinių tyrimų duomenų kokybės vertinimo ir užtikrinimo ekspertai, kiti mokslo ir studijų sistemos dalyviai bei mokslinių tyrimų duomenimis suinteresuoti asmenys);
- 3.10. **MIDAS vartotojo paskyra** – asmeninė vartotojo erdvė, suteikiama tik registruotiems MIDAS vartotojams. Registracija vyksta per Elektroninius valdžios vartus arba gavus MIDAS registruoto vartotojo pakvietimą. Mokslinių tyrimų duomenys, esantys MIDAS vartotojo paskyroje, nėra vieši;
- 3.11. **Mokslinių tyrimų duomenys** – bet kurių mokslo šakų ir krypčių duomenys arba jų rinkiniai ir kita su moksliniais tyrimais susijusi informacija;
- 3.12. **Mokslinių tyrimų duomenų metaduomenys** – struktūruotas mokslinių tyrimų duomenų požymių, savybių, ypatybių ir kitų atributų aprašymas;
- 3.13. **Mokslinių tyrimų duomenų tvarkymas** – bet kuris su mokslinių tyrimų duomenimis atliekamas veiksmas: rinkimas, aprašymas, kaupimas, saugojimas, klasifikavimas, grupavimas, jungimas, keitimas (papildymas arba taisymas), teikimas, publikavimas, naudojimas, loginės ir (arba) aritmetinės operacijos, paieška, skleidimas, naikinimas arba kitoks veiksmas arba veiksmų derinys;
- 3.14. **Pagrindinis tyrėjas** – asmuo, atsakingas už mokslinio tyrimo (projekto) įgyvendinimą. Jei mokslinį tyrimą atlieka asmenų grupė, jos nariai vadinami Tyrėjais, kuriems vadovauja Pagrindinis tyrėjas – grupės vadovas;
- 3.15. **Sinchronizavimo įrankis** – įrankis, diegiamas į vartotojo kompiuterį ir suteikiantis galimybę sinchronizuoti kompiuteryje esančius mokslinių tyrimų duomenis su mokslinių tyrimų duomenimis, esančiais MIDAS;
- 3.16. **Tyrėjas** – asmuo, vykdamas mokslinį tyrimą individualiai arba su grupe kitų tyrėjų.

II SKYRIUS

BENDRIEJI REIKALAVIMAI MOKSLINIŲ TYRIMŲ DUOMENŲ TVARKYMOUI

4. MIDAS sudaro MIDAS išorinis portalas ir MIDAS vartotojo paskyra.
5. MIDAS išorinis portalas yra viešai prieinamas be registracijos.
6. Tyrėjas, pirmą kartą teikdamas Mokslinių tyrimų duomenis saugoti MIDAS, privalo registruotis. MIDAS vartotojų registracija vykdoma per Elektroninius valdžios vartus arba gavus registruoto MIDAS vartotojo pakvietimą. Registruoti MIDAS vartotojai gali tvarkyti savo Mokslinių tyrimų duomenis MIDAS vartotojo paskyroje.
7. Jei mokslinį tyrimą vykdo tyrėjų grupė, siekiant išvengti duomenų dubliavimo, jos nariai turi sutarti, kuris iš tyrėjų teiks saugoti Mokslinių tyrimų duomenis MIDAS ir derins kitus su Mokslinių tyrimų duomenų teikimu susijusius klausimus.
8. MIDAS saugoti gali būti teikiami bet kokio skaitmeninio formato Mokslinių tyrimų duomenys, pavyzdžiui, tekstiniai: html, pdf, ps, LaTeX, RTF, pptx, ppt, ppsx, pps, docx, doc, xlsx, xls ir kt.; grafikos: gif, jpg, png, tif ir kt.; garso: wav, mp3, swf, mid ir kt.; vaizdo: mpeg, avi ir kt. Rekomenduojama naudoti populiariausių skaitmeninių formatų naujausias versijas. Mokslinių tyrimų duomenys gali būti suglaudinti zip, rar, gz ir kt. formatais.
9. Pagrindinis MIDAS saugoti teikiamų Mokslinių tyrimų duomenų metaduomenų formatas yra Europos Sąjungos valstybėms narėms rekomenduojamas standartinis CERIF (angl. Common European Research Information Format) formatas. MIDAS saugoti teikiamiems Mokslinių tyrimų duomenims aprašyti leidžiama naudoti ir kitus metaduomenų formatus.
10. MIDAS saugomi Mokslinių tyrimų duomenys ir (arba) jų metaduomenys nėra viešai prieinami per MIDAS išorinį portalą, kol Tyrėjas jų nepublikavo.
11. Mokslinių tyrimų duomenys ir jų metaduomenys saugomi MIDAS nuostatuose nustatyta tvarka ir terminais.

12. MIDAS valdytojui ir pagrindiniam tvarkytojui leidžiama naudoti Mokslinių tyrimų duomenis MIDAS nuostatuose nustatytais tikslais.

III SKYRIUS

MOKSLINIŲ TYRIMŲ DUOMENŲ IR (ARBA) JŲ METADUOMENŲ PUBLIKAVIMAS

13. Mokslinių tyrimų duomenis ir (arba) jų metaduomenis Tyrėjas gali publikuoti. Publikuoti Mokslinių tyrimų duomenys ir (arba) jų metaduomenys tampa viešai prieinami per MIDAS išorinį portalą.
14. Publikuodamas Mokslinių tyrimų duomenis Tyrėjas turi užpildyti privalomus metaduomenų laukus lietuvių ir anglų kalbomis bei pateikti pakankamai informacijos, kad Mokslinių tyrimų duomenis būtų galima pakartotinai naudoti.
15. Publikuojamiems Mokslinių tyrimų duomenims rekomenduojama taikyti atvirojo turinio licencijas.
16. Publikuotus Mokslinių tyrimų duomenis ir (arba) jų metaduomenis rekomenduojama sieti su atitinkamais mokslinių tyrimų rezultatais.
17. Publikuotiems Mokslinių tyrimų duomenims rekomenduojama suteikti DOI.
18. Tyrėjas gali publikuoti Mokslinių tyrimų duomenų metaduomenis, neatverdamas Mokslinių tyrimų duomenų, jei:
  - 18.1. reikia apsaugoti mokslinio tyrimo rezultatus ketinant Mokslinių tyrimų duomenis panaudoti komercinimo arba pramonės vystymo tikslais;
  - 18.2. Mokslinių tyrimų duomenų atvėrimas nesuderinamas su konfidencialumo reikalavimais;
  - 18.3. Mokslinių tyrimų duomenų atvėrimas prieštarautų asmens duomenų apsaugos reikalavimams;
  - 18.4. Mokslinių tyrimų duomenų atvėrimas trukdytų pasiekti projekto tikslus;
  - 18.5. yra kitų teisėtų priežasčių neatverti Mokslinių tyrimų duomenų.

IV SKYRIUS

PUBLIKUOTŲ MOKSLINIŲ TYRIMŲ DUOMENŲ IR (ARBA) JŲ METADUOMENŲ KOREGAVIMAS IR ŠALINIMAS

19. Publikuotus Mokslinių tyrimų duomenis ir (arba) jų metaduomenis galima koreguoti.
20. MIDAS vartotojai, pastebėję klaidas ar netikslumus publikuotuose Mokslinių tyrimų duomenyse ir (arba) jų metaduomenyse, apie juos gali informuoti MIDAS administratorių.
21. Gavęs pranešimą apie pastebėtas klaidas ar netikslumus publikuotuose Mokslinių tyrimų duomenyse ir (arba) jų metaduomenyse, MIDAS administratorius turi:
  - 21.1. ištaisyti pastebėtas klaidas ar netikslumus arba, esant reikalui, kreiptis į tyrėją su prašymu pateikti papildomą informaciją;
  - 21.2. pagrįstai atsisakyti daryti taisymus;
  - 21.3. apriboti viešą prieigą prie Mokslinių tyrimų duomenų.
22. Gavęs pranešimą apie klaidų ir netikslumų pašalinimą MIDAS administratorius gali atnaujinti viešą prieigą prie Mokslinių tyrimų duomenų.
23. Iškilus ginčytiniems klausimams, MIDAS administratorius kreipiasi į MIDAS valdytoją ir pagrindinį tvarkytoją dėl sprendimo priėmimo.
24. Publikuotų Mokslinių tyrimų duomenų ir jų metaduomenų negalima šalinti ir (arba) atšaukti jų publikavimo, išskyrus atvejus, kai:
  - 24.1. nurodoma pagrįsta priežastis;
  - 24.2. to reikalaujama įsigaliojusiu teismo sprendimu;
  - 24.3. to reikalaujama MIDAS valdytojo ir pagrindinio tvarkytojo nurodymu.
25. Gavus pranešimą apie trečiųjų asmenų teisių pažeidimus, laikinai apribojama vieša prieiga prie publikuotų Mokslinių tyrimų duomenų, siekiant užtikrinti, kad nebūtų tęsiamas tikėtinas

- pažeidimas. Mokslinių tyrimų duomenų metaduomenys atitinkamai nepildomi, nekeičiami ir lieka publikuotais.
26. Publikuotų Mokslinių tyrimų duomenų ir jų metaduomenų pokyčiai registruojami ir saugomi MIDAS.

V SKYRIUS

MOKSLINIŲ TYRIMŲ DUOMENŲ TVARKYMO PROCESĖ DALYVAUJANČIŲ SUBJEKTŲ TEISĖS IR PAREIGOS

27. MIDAS vartotojai gali naudotis MIDAS išoriniu portalu ir (arba) MIDAS vartotojo paskyra.
- 27.1. Registruoti MIDAS vartotojai gali:
- 27.1.1. prisijungti prie MIDAS vartotojo paskyros;
  - 27.1.2. tvarkyti MIDAS vartotojo paskyrą;
  - 27.1.3. pateikti saugoti Mokslinių tyrimų duomenis;
  - 27.1.4. suteikti prieigą prie MIDAS saugoti pateiktų Mokslinių tyrimų duomenų kitiems MIDAS vartotojams;
  - 27.1.5. tvarkyti Mokslinių tyrimų duomenis;
  - 27.1.6. naudoti FTP ir Sinchronizavimo įrankį;
  - 27.1.7. recenzuoti Mokslinių tyrimų duomenis;
  - 27.1.8. publikuoti Mokslinių tyrimų duomenis ir (arba) jų metaduomenis;
  - 27.1.9. suteikti publikuotiems objektams DOI;
  - 27.1.10. naudoti DAMIS;
  - 27.1.11. pranešti apie nekorektišką Mokslinių tyrimų duomenų turinį.
- 27.2. Neregistruoti MIDAS vartotojai gali:
- 27.2.1. atlikti publikuotų Mokslinių tyrimų duomenų ir (arba) jų metaduomenų paiešką ir peržiūrą;
  - 27.2.2. prašyti tyrėjo suteikti prieigą prie Mokslinių tyrimų duomenų, jei publikuoti tik Mokslinių tyrimų duomenų metaduomenys;
  - 27.2.3. parsiųsti publikuotus Mokslinių tyrimų duomenis;
  - 27.2.4. pranešti apie nekorektišką Mokslinių tyrimų duomenų turinį;
  - 27.2.5. tapti registruotais MIDAS vartotojais.
28. Kiekvienas registruotas MIDAS vartotojas privalo susipažinti su Taisyklėmis pasirašytinai arba elektroniniu būdu, užtikrinančiu susipažinimo įrodomumą. Susipažindamas su Taisyklėmis, registruotas MIDAS vartotojas įsipareigoja laikytis visų nustatytų naudojimosi MIDAS sąlygų.
29. Kiekvieną kartą prisijungiant prie MIDAS vartotojo paskyros reikia įvesti prisijungimo duomenis. Prisijungimas vykdomas per Elektroninius valdžios vartus, LITNET FEDI arba naudojant prisijungimo vardą ir slaptažodį.
30. Prisijungimo vardas ir slaptažodis yra konfidenciali informacija, kurios negalima perduoti naudoti tretiesiems asmenims. Bet koks veiksmas, atliktas prisijungus konkrečiu MIDAS vartotojo vardu ir slaptažodžiu, yra laikomas atliktu to asmens, iš kurio registruotos paskyros šis veiksmas MIDAS buvo atliktas.
31. Už pateikiamų saugoti, bendrinamų ir publikuotų Mokslinių tyrimų duomenų turinį ir autentiškumą atsako juos pateikęs Pagrindinis tyrėjas.
32. MIDAS valdytojas neatsako už trečiųjų asmenų (institucijų) išvadas ir interpretacijas, gautas naudojant MIDAS publikuotus Mokslinių tyrimų duomenis.
33. Jei MIDAS publikuoti Mokslinių tyrimų duomenys pakartotinai naudojami, turi būti atitinkama nuoroda į MIDAS.
34. Visi Mokslinių tyrimų duomenų tvarkymo procese dalyvaujantys subjektai turi teisę gauti visą vykdomai veiklai reikalingą informaciją ir konsultacijas iš MIDAS administratoriaus pagal jo kompetenciją.
35. MIDAS valdytojas ir pagrindinis tvarkytojas numato ir įgyvendina priemones, apsaugančias Mokslinių tyrimų duomenis nuo atsitiktinio arba neteisėto sunaikinimo, pakeitimo, atskleidimo

- bei kito neteisėto tvarkymo arba panaudojimo, mažinančias Mokslinių tyrimų duomenų atskleidimo ir praradimo riziką bei užtikrinančias prarastų Mokslinių tyrimų duomenų atkūrimą ir Mokslinių tyrimų duomenų apsaugą nuo klastojimo.
36. MIDAS valdytojas ir pagrindinis tvarkytojas neatsako už netiesioginę, atsitiktinę ar kitokią žalą arba nuostolius, atsiradusius naudojant MIDAS saugomus Mokslinių tyrimų duomenis, arba negalint jų pasiekti, arba dėl nesankcionuoto jų panaudojimo įsilaužus į MIDAS.
37. Kitos Mokslinių tyrimų duomenų tvarkymo procese dalyvaujančių subjektų teisės ir pareigos yra nurodytos viešai skelbiamuose MIDAS nuostatuose, MIDAS saugos nuostatuose ir jų pagrindu priimtuose kituose dokumentuose.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

38. Taisyklės peržiūrimos ir, jei reikia, atnaujinamos ne rečiau kaip kartą per penkerius metus arba reikšmingai pakitus MIDAS veiklą reglamentuojantiems dokumentams.
39. Taisyklės ir kiti MIDAS veiklą reglamentuojantys dokumentai skelbiami MIDAS interneto svetainėje www.midas.lt.
-